

SOVIETŲ RUSIJOS SVEČIO MIKOJANO KELIONĖS TIKSLAS

Net viešai buvo pasakyta, kad atsakingi šios šalies, politiniai vadovai labai smalsūs sužinoti kokie gi buvo tikrieji Mikojanos tikslai į Ameriką atvažiuoti. Jeigu jis vaikščiojo po krautus ir žiūrėjo pakeliu esančius "motelius", pietavo ir pusryčiavo su daugiau ar mažiau atsakingais Amerikos veikėjais, tai vis tik čia dar negalima rasti pačios tikrosios jo kelionės priežasties. Mikojanui nebuvo malonūs pikietavimai ir jam taikyti kiaušiniai, o ypatingai aštrūs plakatai. Net pats prezidentas Eisenhoweris prašė svečią palankiai sutikti ir parodyti jam amerikoniškąjį svetingumą. Bet be šių pikietų, apie kuriuos buvo išsireikšta, kad jie nepavaizduoja tikrųjų šios šalies žmonių nuotaikų, vargu būtų susidariusi tikrai, politiškai tikslus vaizdas, nes dalinai pasireiškęs naivumas ir kai kurių milijonierių pergreitas pasišovimas klaupis prieš Mikojaną, kuris tikrai nėra nusipelnęs rimtos pagarbos, būtų atrodę dar keisčiau.

Paskutinis žodis priklauso pačiam Mikojanui ir jis jį pasakys savo baigiamame vizite į Baltuosius Rumus. Bet iš jo ankstyvesniųjų pareiškimų senatoriams ir spaudai galima spręsti, kad aukštojo lygio konferencijos sušaukimas, ar geriau sakant, pasimatymas Chruščio su prezidentu Eisenhoweriu yra vienas pagrindiniausių tikslų. Na, jeigu jam tai nepavyktų, tai gal būtų viešai ir nebutų šis reikalas stipriai akcentuojamas. Bet pagaliau įvykęs Mikojanos pasimatymas su prezidentu Eisenhoweriu parodė, kaip viešai buvo pasireikšta, jog jis nieko naujo neatvežė ir nepadarė jokio naujo pasiūlymo. Viskas pasibaigė parodomu mandagumu, bet politiniu požiūriu vizitas pasibaigė bergždžiai.

Aklą atvykę atsidūrę vakarų su rytais santykiai yra reikalingi bet kokio, daugiau ar mažiau priimtino pakeitimo. Tad Mikojanas savo kišenių, neva, turėjo atvežti kai kurį siurpryzą, kurs bent tiek geras būtų, kad duotų progos padaryti pažangą šaltojo karo eigoje. Tačiau negalima tikėti, kad didieji lukesčiai išsipildytų ir kad Mikojanas sugebėtų padaryti pradžią naujai vakarų su rytais santykių erai.

ALT Vykdomojo Komiteto Kelionė į Wasingtoną

Š. m. sausio 11, 12, 13 ir 14 dienomis lankėsi Wasingtone trys ALT Vykdomojo Komiteto nariai — prezidentas L. Šimutis, sekretorius dr. P. Grigaitis ir išninkas M. Vaidyla. Su jais kartu buvo ir Informacijos Centro direktorė M. Kižytė.

Svarbiausia šios ALT pareigūnų kelionės į Wasingtoną tikslas buvo patirti, kokie vėliai pučia federalinės vyriausybės bei kongreso sluoksniuose ir gauti aiškesnių informacijų vienu kitu konkrečiu klausimu.

ALT delegacija aplankė valstybės departamentą, apštaliką nuolat, armijos intendantūrą ir kai kuriuos kongresmanus bei senatorius.

Iš pasikalbėjimų su valstybės departamentu Rytų Europos reikalų viršininku Edward L. Freers (kuris, tarp kitko dalyvauja visuose svarbesniuose pasitarimuose tarp JAV vyriausybės ir Sovietų premjero pavaduotojo A. Mikojanos) ir jo pavaduotojo Elliot ALT pareigūnai įsitikino, kad nežinotumai neišsprendę, kurie gaubia Lietuvos pasiuntinybę Vatikane, JAV administracija tebėra palanki lietuviams, kaip ir anksčiau, ir jos nusistatymas Lietuvos ir kitų Pabaltijo valstybių atžvilgiu nepasikeitė. Tikimasi, kad valstybės sekretorius, J. F. Dulles, jei nebus sutrukdytas, padarys Lietuvos laisvės reikalui naudingą pareiškimą š. m. Vasario 16 proga.

Nunciatus rezidencijoje A. L. T. pareigūnai norėjo gauti aiškesnių žinių apie Lietuvos pasiuntinybės Vatikane likimą. Naujasis nunciatus dar nėra atvykęs į Wasingtoną. Nunciatus atstovas pasitenkino tik perteikdamas š. m. sausio 5 d. Vatikano organo "L'Osservatore Romano" tuo klausimu išreikštas mintis. Iš

jo kalbos paaiškėjo, kad Lietuvos pasiuntinybė Vatikane nėra uždaryta, bet pasilieka kaip nepolitinė įstaiga ir kad jos reikalų vedėjas diplomatinio statuso nebetrina.

Armijos intendantūroje A. L. T. delegaciją priėmė "Quartermaster General" pavaduotojas, su kuriuo buvo aiškinamasi dėl armijos tiekimo skyriaus kataloge įdėto 1957 m. rugpjūčio 22 d. pakeitimo vėliau sąrašė. Tame sąrašė vietoje tautinių estų, latvių ir lietuvių vėliau sąrašė, pažymėtos sovietinės tų šalių vėliavos. Tiekimo viršininko pavaduotojas pažadėjo šią "kvailą klaidą" iširti ir apie tai painformuoti ALT Vykdomąjį Komitetą.

ALT pareigūnai atnaujino pažintį su eile kongresmanų bei senatorių. Iš jų patirta, kad Amerikos Balso tyrinėjimai, kurie buvo pradėti praėjusio rudenį, bus tęsiami toliau, kai pilnai susiorganizuos abiejų kongreso rūmų komitetai. ALT pareigūnai aplankė taip pat Lietuvos pasiuntinybę Wasingtone.

ALT Sekretoriatas.

PJT ATSTOVAI WASHINGTONE

Sausio 7-8 Pavergtųjų Jungtinių Tautų atstovai lankėsi JAV sostinėje. Buvo priimti Valstybės Departamente ir aiškinosi dabartinės tarptautinės padėties reikšmę sovietų pavergtosioms Europos valstybėms ir ypatingai Mikojanos lankymosi Jungtinėse Valstybėse tikslus ir eventualius rezultatus.

Ta proga Lietuvos delegacijos PJT pirmininkas V. Sidzikauskas turėjo išsamų pasikalbėjimą su Lietuvos atstovu Wasingtone p. J. Kajecku opiaisiais lietuviškaisiais reikalais.

PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas ryšius su Berlyno krize ir Mikojanos lankymosi Amerikoje įteikė savo pareiškimą Amerikos, Britanijos, Prancūzijos vyriausybėms, kuriame pabrėžtinai išryškina sovietinio imperializmo kėsni ir primenamas Vakarų demokratijų įsipareigojimas "nebuti dalininku jokio susitarimo ar sutarties, kurie sutvirtintų ar pratęstų buvusių nepriklausomų Centrinės ir Rytų Europos valstybių pavergimą..."

Ryšius su žiniomis apie Lietuvos ir Lenkijos diplomatinį misijų padėties pasikeitimą Vatikane PJT delegacijos Romoje pirmininkas įteikė Vatikano Valstybės Sekretariatui atitinkamą memorandumą, o PJT Bendrųjų Reikalų Komitetas pasiuntė kardinolui Tardini telegramą, prašančią minėtų misijų padėties nekeisti, o išsiaiškinimui priimti PJT delegacijos pirmininką Romoje asmeniškai. Kor.

Lietuvoje Likę Lenkai Svarsto: Keltis į Lenkiją ar Likti?

Varšuvos korespondento
įspūdžiai

Varšuvos dienraštis "Express Wieczorny" 195 numeris buvo atspausdinti to laikraščio korespondento St. Wenskovskio įspūdžiai iš kelionės į Lietuvą. Nors ne mažai lenkų jau anksčiau yra persikėlę į Lenkiją, jo (neoficialėmis) žiniomis lenkų Lietuvoje esą dar apie 150,000.

Likę iki šiol Lietuvoje lenkai sunkiai gali apsispręsti, ką daryti: likti Lietuvoje, ar vis dar persikelti į Lenkiją. Netrukus baigiasi repatriacijos sutartis, kuri duoda galimumą persikelti į Lenkiją lenkų kilmės asmenims. Tad daugelis lenkų Lietuvoje ir tvarko dokumentus tam persikėlimui, bet apsispręsti ne visiems esą lengva. Agitacijos už ar prieš repatriaciją nesą pastebėta. Esą jau ir tokių lenkų, kurie repatriavo į atvirkščią pusę: prieš kurį laiką jie persikėlė iš Lietuvos į Lenkiją ir po to sumanė vėl grįžti į Lietuvą.

Lenkiškų mokyklų Lietuvoje esą dar apie 360. Mokytojai toms mokykloms esą paruošiami specialiuose institutuose. Vilniuje veikia trys lenkiškos vidurinės mokyklos. Yra ir specialių (technikos) mokyklų lenkams. Vadevėliai lenkų mokykloms Lietuvoje spausdinami Lietuvoje, programa esanti ta pati, kaip ir kitoms mokykloms, tik jungta lenkų literatūra, geografija ir istorija.

Lenkiškos literatūros esą Vilniuje nesunku gauti tiek knygynuose, tiek bibliotekose. Kioskiuose esą galima gauti ir periodinės spaudos iš Lenkijos.

Vilniuje ir apylinkėse veikia lenkų dainų ir šokių ansamblis iš 100 asmenų. E.

Žinios iš Okupuotos Lietuvos

(Eltos pranešimai)

Likėnų kūrorto sanatorija veikia ištisus metus. — Kurortas garsus savo mineraliniais šaltiniais ir gydymoju purvu. Naturalūs šaltiniai teikia mineralinio vandens 150-200 litrų per sekundę. Sanatorijos vyr. gydytojas yra

MUSŲ VEIKĖJŲ PASISAKYMAI

Kiekvienam SLA Nariui Suteikta Proga Patarnauti Savo Organizacijai

Kaip tik šiuo metu daugumas SLA kuopų renka naujiems metams valdybas, daro savo kuopos apyskaitas ir planuoja ateities darbus. Ir štai iš mūsų nuosirdžių veikėjų laišku patirame, kad daugelyje vietų kuopos tebėra gyvos ir veiklios tik todėl, kad jų valdybas sudaro seni pasiaukoję Susivienijimui ir lietuviškam darbui veikėjai. Dažnai nusiskundžiama, kad neatsiranda asmenų, kurie sutiktų juos pavaduoti. Net pasigirsta, kad "kuopa veiks sekmingai, kol mes jos gyvybę palaikysime".

Brangindami ir vertindami savo organizaciją, palaikydami Susivienijimą, kuriam taip daug dirbo ir pasiaukoję mūsų vyresnės kartos lietuviai patriotai, privalome žinoti tiesą ir tikrą padėtį. Tad atvirai kalbėdami, turime pripažinti, kai nemaža yra vietų, kur būtina sustiprinti kuopas ir jas papildyti naujais nariais. Reikia butinai ne tik išlaikyti esamoje aukštumoje mažasias kuopas, bet ir jas sustiprinti.

Tiesa, kai kurie mūsų veikėjai nusiskundžia, kad, girdi, šiuo metu esą sunku surasti naujų narių. Tai gali būti tiesa, jeigu vartoti senas priemones, kurios gali būti budavo pakankamai geros dar prieš dvidešimt metų. Šiandien neabejotinai tenka daugiau pastangų padėti kol laimime organizacijai naują narį.

Gaidys, padedamas gydytojos Paulavičutės, Sanatoriją numatyta toliau plėsti.

Popierinės sovietų "konstytucijos" dienai paminėti Lietuvoje darbininkai gruodžio 5 dieną kai kur buvo suvaryti į "masinius mitingus". Buvo skaitomos paskaitos apie "de-

mokratiškiausią pasaulį įstatymą", kaip pranešė Vilniaus radijas.

Lietuvoje iki šiol nežinomi vabzdžiai buvo aptikti Lietuvos Mokslo akademijos Zoologijos muziejaus darbuotojų ekspedicijos šiaurinėje Lietuvoje.

SLA Vajaus Komisija šiuo metu suteikia gražią progą kiekvienam Susivienijimo nariui pasitarnauti savai organizacijai. Mums visiems lieka tik išnaudoti šią puikią progą. Jeigu mes jaučiame reikala sustiprinti šią reikšmingą lietuvišką organizaciją, kuri apima visų krypčių ir įsitikinimų lietuvių, o kas svarbiausia yra išsiplėtusi visose lietuvių kolonijose, jeigu mes tikrai norime padėti Susivienijimui, turime pasinaudoti čia dedamais KUPONAIS, juos išpildyti ir atsiųsti į SLA Centrą. Negalvokime ir nesvarstykime ilgai, kurį asmenį rekomenduoti į SLA narius. Rašykime visus tuos sau gerai pažįstamus rimtus ir patikimus lietuvių, kuriems Susivienijimas bus naudingas ir kurie gali būti patys Susivienijimui naudingi. Klaidų nepadarysime, jeigu ir daugiau žmonių adresu pasiusime į SLA Centrą. Tolimesnės aplinkybės nusiųs tuos, kuriems lietuviškas darbas yra tolimas, o mūsų tarpe pasiūks tie patriotai, kuriems rūpi dalyvauti naudingoje ir giliai prasmingoje veikloje brolių lietuvių tarpe.

Pirmiausia atsiminkime, kad suteikdami kurio nors pažįstamo adresą SLA, kad jis vėliau su mūsų organizacija susipažinęs įsijungtų į mūsų tarpą, mes neabejotinai padarome jam pačiam gerą ir naudingą paslaugą. Žinoma, vėliau jis bus mums dėkingas, kad atkreipėme jo dėmesį į Susivienijimo veiklą ir paskatinome jį būti šios fraternalės organizacijos nariu. Susivienijimas visiems, o taip pat ir tam naujam įsirašiusiam suteiks tas naudas, kurių jis prieinamoms sąlygom nekur kitur negalėtų gauti. O greta to, bus tikra nauda mūsų organizacijai ir per tai mums patiems, neabejotinai suprantantiems, jog stiprindami organizaciją padidinam galimumus dar labiau išplėsti Susivienijimo visuomeninius darbus ir kultūrinę lietuvišką veiklą.

Tad atsiliepkime į SLA Vajaus Komisijos kvietimą ir gaušiai siųskime kiekvienam Tėvynės nameryje spausdinamus kuponus, nurodydami sau artimų ir pažįstamų asmenų adresus. Tie asmenys juk nepareigojami butinai ryžtis dalyvauti SLA. Nuo jų geros valios priklausys tolimesni jų santykiai su Susivienijimu. Kiekvienam kuopos susirinkime, sutitikus SLA veikėjams, kuopų sekretoriams ir organizatoriams turi rūpėti, kad šisai SLA Vajaus Komisijos sumanymas gražiai pasisektų.

Announcing

SPECIAL MEMBERSHIP DRIVE FOR AMERICANS OF LITHUANIAN DESCENT

Lithuanian Alliance of America now offers a particularly attractive program to old and young Americans of Lithuanian descent, to become members of the oldest, and largest Fraternal Society of Lithuanians in America. At present it has 368 lodges in 22 states and Canada. And its membership benefits are many: Life and Disability Benefits (non-forfeitable), Scholarships, Charity, good fellowship within the community, and opportunity for active participation in our national activities.

It provides Modern, Low-Cost Fraternal Life insurance. LAA insurance benefits are good—there is none better.

The cost for full \$1,000.00 insurance benefit for young adults is only about as follows:

- 5 cents a day for \$1,000.00 Whole Life Benefit insurance
- 8 cents a day for \$1,000.00 Twenty-Payment Life
- 14 cents a day for \$1,000.00 20-Year Endowment
- 29 cents a day for \$1,000.00 10-Year Endowment
- 12 cents a day for \$3,000.00 Triple Life Benefit terminating at age 65 years
- 3 cents a day for \$12.00 weekly sick benefit

The costs include members' dues. Juvenile membership benefits cost even less.

You may earn attractive and worth while cash prizes by sending us names of Americans of Lithuanian descent, who may join the Alliance. After they have been enrolled,

You may mail any number of additional coupons, they will be credited to you.

you will receive cash payment for each member in proportion to the amount and type of insurance benefits selected. Your total earnings are unlimited.

If you need additional information write to Dr. M. J. Vinikas, Secretary, 307 West 30th Street, New York 1, N. Y., or call at your local LAA Lodge.

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 West 30th Street
New York 1, N. Y.

I am submitting herewith names and addresses of the following persons, who are willing to join your Fraternal Benefit Society.

Name	Age	Address
(1) _____	_____	_____
(2) _____	_____	_____
(3) _____	_____	_____

Recommended by: _____ Address _____

If necessary write additional names and addresses on ordinary stationery.

Tėvynė

The Lithuanian Weekly
PUBLISHED EVERY FRIDAY
By the Lithuanian Alliance
of America

M. LEO VASIL
Editor

DR. M. J. VINIKAS
Manager
YEARLY SUBSCRIPTION RATES
In the United States — \$3.00
To Foreign Countries — \$4.00
307 West 30th Street,
New York 1, N. Y.
Tel. LACKAWANNA 4-5629

Susivienijimo kuopų skubus prašymai turi būti pristatyti ne vėliau savaitės laiko prieš laikraščio išleidimą. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisydo savo nuomone.

Keliant adresus būtina paduoti žono numerį.

MUSŲ REIKALAI

Platinkime brolybę ir gyvenkime broliškai

Susivienijimas yra fraternal-broliška apdardos ir pašalpos organizacija, kurios tikslas — platinėti brolybę tarp savo narių, savo tautos žmonių ir su visais gyventi broliškai. Didelė dauguma organizacijų narių tą broliškumą dvasiškai praktikuoja ir gražiai gyvena, bet kaip kiekvienoje šeimoje pasitaiko visokių narių, taip ir mūsų didžiulėje organizacijoje randasi ir tokie nariai, kurie nesistengia susipažinti su broliškos organizacijos principais ir dėl to priežasties dažnai padaro išsiskirtį. Aišku, jie tai daro ne su blogais norais, bet dėl nepažinimo fraternalizmo ir už daromus neapgalvotus išsiskirtimus juos kaltinti negalima. Laikui bėgant tokie nariai susipažinti su organizacijos tvarka ir vengs tokių darbų, kurie nėra naudingi broliškai organizacijai.

Pažvelgus į šių dienų mūsų organizacijos, kai kurių veiklų darbus, galima pastebėti, kad ne visi veikėjai susipažinę su organizacijos tvarka ir broliškais principais, už tad jie ir padaro nenaudingų nutarimų tai organizacijai, kurioj patys priklauso.

Pas kai kuriuos veikėjus yra noras niekinti savo organizacijos vadovus, kuriuos patys nariai išsirikino ir jiems pavedė organizacijai vadovauti. Pats broliškas reikalavimas iš narių gerbti vienas kitą ir patikus nelaimi vienas kitą, pagalbėti, o ką jau bekalbėti apie organizacijos vadus, kuriems organizacijos konstitucija ir seimai paveda visus reikalus tvarkyti per du metus. Reiškia, SLA Pildomosios Tarybos nariai veda visus organizacijos reikalus ir jos žinioje yra visos kuopos. Jei gu kuri kuopa nesilaikytų konstitucijos patvarkymų, tai Pildomosios Taryba turi teisę tokią kuopą paimti savo žinion. Jei Pildomosios Tarybos nariai neatliks jiems pavestų pareigų, tai jie atsakys prieš seimą, o kol Pildomosios Tarybos nariai eina jiems pavestas pareigas ir jas tinkamai atlieka, nariai privalo su jais kooperuoti ir visuose darbuose jiems padėti.

Jei gu numato ką nors keičiamo ar papildomo konstitucijoje, tai jie gali padaryti ar teįjant organizacijos seimui konstitucijoj nurodytu būdu. Tik tokiu būdu broliško organizacijų reikalai tvarkomi, o kas numatoma taisyti, taisoma.

Trūkimo kėlimu ir viešais nešvariais protestais bei pasikiojimu nieko pasiekti negalima, todėl mes prašome mūsų broliškos organizacijos narius susipažinti su konstitucija, broliškai tvarkomų organizacijų principais ir gyventi

SLA Reikalai ir Veikla

Krinta Spygliai Nuo Kalėdinės Eglutės

DETROIT, MICH. — Priešais šv. Antano bažnyčią, buv. lietuvių svetainės patalpose, yra Nakas Market. Si maisto produktų krautuvė neįsiskiria savo bendra išvaizda iš kitų panašių maisto parduotuvių. Tačiau sunku surasti Detroito lietuvių, kuris šios krautuvės nežinotų, nebūtų joje buvęs, nebūtų joje ką nors pirkęs, nebūtų daugiau arba mažiau susipažinęs su jos savininku. O ką bekalbėti apie šioje apylinkėje gyvenančius lietuvius. Juk čia visada galima gauti įvairios lietuviško skonio duonos, skanaus lietuviško surio, silkų, riešutų, na ir visokių kitų valgomų produktų. O kiekvieną sekmadienį dar ir puikių šviežių barankų. Atseit, kaip Lietuvoj per atlaides.

Šios krautuvės savininkas Jonas Nakas. Tai gražiai nuaukęs rytų aukštaitis — kamašiškis, Rokiškio apskr. ši kraštą pasiekė dar prieš Didįjį karą. Gyvenimo vėtytas ir metytas nepalūžė. Išgijo tulmeikerio specialybę, ir sėkmingai dirbo savo srityje. Budamas neišlaidus susitaupe pinigų, ir turėdamas užtenkamai energijos nutarė pabandyti savarankiškai verstis; išgijo aukščia minėtą krautuvę. Čia p. Nakui neblogai sekėsi. Buvo daugelio apylinkės gyventojų gerai pažįstamas ir mėgiamas žmogus. Latviai net iš tolimų miesto vietų atvažiuodavo pas jį „maizės“ pirkti. Mat, jis gerai mokėjo ir latviškai kalbėti.

Gerb. p. Nakas visą laiką gerai jautėsi net ir prie septynios dešimties artėdamas. Paklaustas apie sveikatą nuolat turėdavo kuo pasidžiaugti. Ir tikrai, niekad jis nesirgdytavo, o su įgudusio tulmeikerio stropumu kasdien nuo ankstyvo ryto iki vėlyvo vakaro trisdešimt savo krautuvėje. Nekenkė daug jam net ir 300 svarų svoris.

Tik paskutiniu laiku p. Nakas truputį skundėsi nuovargiu bei apetito stoka. Ir labai nustebau, kai prieš pat Kalėdų šventes radau bėsiuosiąntį jį ligoninę. Tai buvo pirmas kartas, kada jis pasiskundė sveikata. Ir tikrai, atrodė labai išblyškęs bei pervargęs. Sakėsi prieš keletą dienų smarčiau prieskonių. Kaip ir paprastai nusipirkęs duonos ir palinkėjęs greit pasveikti nė nepagalvojau, kad tai mūsų paskutinis pasimatymas.

Nežiūrint to, kad buvo stropiai gydomas ligoninėje, gavo net apie 40 pančių krautuvėje bei įvairių vaistų, vistik nebeapsveiko. Jau buvo vilčių, kad pasveiks, tačiau liga komplikavosi, prisidėjo plaučių uždegimas ir... grįžo prie savo krautuvės jau į kaimynų D. Brazio kopyčią. Taip Naujų Metų išvakarėse velionis našlė bei artimuosius ir visus Detroito lietuvius pasiekė naujas skaudus giltinės kirčio atgarsis.

Velionis J. Nakas buvo ilgametis Susivienijimo lietuvių Amerikoje bei keleto kitų liet. organizacijų narys. Visada stropiai ir laiku užsimokėdavo savo duokles. Daug prisidėjo prie įvairių parengimų, vienas susipenduočius, jis yra naujas narys ir „nežino“ patbei piknkiu rengimo ne tik su savo garsiomis dėšromis bei kitokiais produktais, bet ir materialine parama. kada tik buvo spausdinamos jo SLA kuopos bei kitų organizacijų programos, visada velionis

broliškai. Tik taip darydami galėsime padauginti virš 70 metų gyvuojančią organizaciją narius.

Nakas prisidėdavo su savo duokle.

Priėmus tremtinių įsileidimo įstatymą net keletai šeimų sudarė garantijas. Jas rėmė siuntiniai tremtyje, ir atvažiavusius tėviškai globojo.

Taip, Prieteliau, Tu apleidai mus šioje žemės kelinėje ramiai priėmus ne vieno iš mūsų užgaunančius žodžius, bet Tavo susivaldymas bei geri darbai lieka mums. Ir bekrinč spygliai nuo Kalėdų eglutės primins Tave dar ilgai.

Ignas Kaunelis.

Akron, Ohio

SLA 198 Kuopos Veikla

Sausio 11 dieną įvyko gaušus dalyviais SLA 198 kuopos susirinkimas. Jame buvo prisiminta neseniai mirusi D. Milickienė. Milickai tik prieš kelias savaites buvo atsisveikinę su Akronu ir išvykę gyventi į Washington, D. C. kur jų dukterė yra vice prezidento Nixon sekretorė.

Taip pat buvo paminėta, kad šiuo metu yra ligonių, kurie mieliai dalyvaudavo visuose kuopos susirinkimuose bei darbuose. Iš tokių šiuo metu yra A. Papeika, Kupris ir J. Kazlauskas. Visi nariai linki jiems pasveikti ir grįžti į Kuopos veiklą.

Priimtas į kuopą iš Clevelando persikėlęs gyventi į Akroną J. Vaičiūnas. Kuopa džiaugiasi savo eiles papildžiusi nauju veidu.

Visa kuopos valdyba perrinkta, išskyrus išdininkę. Vietoj pasitraukusios Kirkilienės, buvo išrinkta Nellie Lawrence, kuri šioje kuopoje jau seniai darbuojasi. F. J.

Cicero, Illinois

SLA 301 Kuopos Atskaita už 1958 Metus

1958 metais 142 nariai suaugę ir 16 jaunumečių sumokėjo sekamai:

Apdraudus skyriui sumokėjo \$3.051.74, pašalpos skyriui — \$501.00, pašalpos lėšoms — \$75.60, SLA reikalams — \$248.40, Našių ir Našaičių reikalams — \$33.12, jaunumečių apdraudus \$481.83. Smulkios išlaidos, kaip tai kaucija ir kiti \$10.44. Viso susidaro \$4,402.13. Tiek pasiūsta centran.

Iš centro gauta sekamai: Pomirtinių \$750.00, ligoje pašalpos \$323.50, Surender cash \$384.36, sekretoriui, organizatoriui ir daktarui kvotėjui \$72.72, viso sykiu \$1,530.58.

Sirgo ir į pašalpą užsimaldavo 11 narių, mirė 4. Dar nėra visi pasveikę ir ne visų pomirtinės išmokėtos, jos liko šiems 1959 metams.

Pačios kuopos metinė apyvarta — išleista \$219.48, su pabaiga metų kuopos izde yra \$31.94. Aišku, išlaidas turėsime mažinti.

Nariai susirinkimus lanko labai lėtai, vadinasi nepaiso kas yra daroma. Mokesčių užsimokėjimu visi nariai stovį neprastai, tik 3 liko skolingi po vieną mėnesį. Tiesa, vienas susipenduočius, jis yra naujas narys ir „nežino“ patbei piknkiu rengimo ne tik su savo garsiomis dėšromis bei kitokiais produktais, bet ir materialine parama. kada tik buvo spausdinamos jo SLA kuopos bei kitų organizacijų programos, visada velionis

broliškai. Tik taip darydami galėsime padauginti virš 70 metų gyvuojančią organizaciją narius.

tai kodėl jo netaupyti mokesčius mokant už visus metus ir gauti nuolaidą ir nelikti suspenduotais. Taip mokant bus didelis palengvinimas sekretoriui. Nekurie argumentuoja: jeigu užsimokėsiu ir numirsiu, tai pinigai links centrui. Tokia argumentacija nėra teisinga, nes nariui mirus iš anksto sumokėtus pinigų centras gražina.

1959 metams kuopos valdybą sudaro šie asmenys:

J. Tarulis — pirm., A. L. Matulis — vice pirm., Jonas Cinikas — nutarimų sekr., K. Genis — išdininkas, K. P. Develkis — finansų sekr., S. Paulauskas, K. Vasilauskas — izdo globėjai, J. M. Kazlauskas — maršalka, daktaras kvotėjas — dr. P. Tallat-Kelpšas.

Vajus naujų narių prirašymai eina ir kiekvieno nario pareiga gauti nors po vieną naują narį. Pašalpa ir apdrauda kiekvienam reikalinga ir naudinga.

K. P. Deveikis.

Brooklyn, New York

SLA 38 Kuopos Veikla

Šių metų sausio 8 dieną Lietuvių Piliečių Klube įvykęs 1959 metais pirmas SLA 38 kuopos susirinkimas praėjo gyvai ir tvarkingai. Nors dalyvių skaičius buvo kiek mažesnis, kaip paskutiniame gruodžio mėn. susirinkime, tačiau jis buvo pašesnis ir naujais nariais ir pinigais ir tie kurie buvo atsilikę mokėjime, atėjo su nauja ryžta nepalikti nė vieno cento nemokėta.

Pirmininkas Aymanas pasveikino narius su 1959 metais ir palinkėjo dar daug ir gražesnių metų sulaukti.

Protokolą priėmė be jokių pataisų. Naujų narių keletą pristatė pirmininkas Aymanas ir ragino kiekvieną narį surasti nors po vieną naują narį. Ir ištikrųjų, didelė pagalba p-kui Aymanui, kuris vis kiekvienam susirinkime prirašo po keletą naujų narių.

Tai kiekvieno SLA nario pareiga pasekti pirm. Aymaną.

Einamuose reikaluose Juozas Parojus iškėlė mintį, kad SLA 38 kuopa būtų pavyzdys kitoms kuopoms ryši su uždarymu Lietuvos pasiuntinybės Vatikane ir ragino priimti rezoliuciją ir pasiųsti telegramą Vatikano sekretoriui. Adv. Briedis siūlė palaukti kol paaiškės. Tam pritarė Aymanas, taipgi gyvai diskusijose dalyvavo St. Volskis, kad palikti tą klausimą atvirą, gavus sutikimą susirinkimo, kuris nuosirdžiai tam pritarė.

Susirinkimas trukęs virš valandą, nariai skirstėsi gražiomis 1959 metais mintimis.

J. Parojus,

SLA 38 kuopos koresp.

Springfield, Illinois

SLA 158 Kuopos Veikla

SLA 158 kuopos susirinkimas įvyko 1958 metais gruodžio mėn. 7 dieną. Tame susirinkime buvo perrinkta valdyba 1959 metams. Dabar valdybos sąstatas yra toks:

Pirmininkė Anna Česnienė, vice pirmininkas A. Gudauskas, finansų sekr. Jess Laton, protokolų sekr. A. Gudauskas, išdininkas Pet. Kloga, organizatoriai A. Krasauskas, M. Krasauskienė, Anna Česnienė.

Gauta vienas naujas narys į kuopą V. Bublins. Nutarta kuopos susirinkimus laikyti kas antras mėnesis. Sekantis susirinkimas įvyks vasario 1 dieną, 1:30 valandą po pietų.

Sofija Ambrazevičienė

MOKSLAS

KARTĄ papuolė man į rankas knygelė: „Kortų burimo mokslas“. Aš ir nežinojau, kad yra toks „mokslas“, maniau, kad buria iš įkvėpimo, t. y. meluoja ir kombinuoja, kaip geriau sumeluot. Na, ir buvo gi toks, ką parašė, negailėdamas nei laiko, nei darbo! Gaila, kad pamiršau autorius pavardę.

Na, jei jau čia mokslas, tai reikia jį studijuoti. Pradėjus, patyriau, kad tai yra mokslas nelengvas ir labai sudėtingas. Mazai žinot, ką reiškia viena arba kita korta, bet dar yra begalės kombinacijų, kokia mostis ir korta prie kokios stovi. Bet, kaip sako, ne dievai puodus lipo, tik reikia apsiginkluot kantrybe ir pradėjau imtis. Visai man to nereikėjo ir nemaniau vestis su čigonu, vien dėl įdomumo, kas iš to išeis, o, jei čia būtų teisybė, kam gi nesinorėtų žinot, nors miglotai, savo ateitį?

Paėmiau, sulig mosčių, keturias kalades kortų, ant kiekvienos paženklinau reikšmę ir nesiskiriu, guli ir keliuosiu su jais, o „teoriją“ laikau po pagalvę, ką pamiršau tuojuos patikrinu. Kas pas mus nebeatėitų, tuojuos prisistatau:

— Pavelinkit man, Tamsta, jums paburt... ir taip visiems įkūrėjau su tuo burtu, kad pažįstamieji pradėjo šalintis nuo manęs. Taip praėjo gana daug laiko.

Bet, nuostabu! Dabar jau atsiradavo tokių, kurie manęs prašė burt, o ne aš jų sutikimo, ir kuo toliau, tuo daugiau. Žinoma, buriau savo pažįstamų ratelį ir be jokio atlyginimo. Ypatinai pakėlė mano prestižą, kaip „mokyto burėjos“, vienas atsitikimas.

Turėjau pažįstamą valdininkę, kuri dažnai prašydavo manęs paburt. Visuomet burėm apie kavalierius, bet, tą sykį, korta jai parodė gaut pinigų — per asaras. — Nesąmonė, pasakė jina, jei aš daugiau pinigų, tai būtų tik džiaugsmas, o ne asaros.

Logiškai išeina taip, kad čia atsitiko kitiškai. Tame departamente, kur jina tarnavo pasiūlydavo aukštesnė vieta, kuri, sulig teisybės, priklausė jai, bet jos viršininkas, nežinia kokioj kombinacijom vedamas, aplenkė ją o pakėlė kitą valdininkę. Žinoma, kad asaros galingas ginklas moterų, ir mano pažįstamoji tiek verkė, kad viršininkas, negalėdamas matyt jos asarų, pakėlė jai algą. — Na, šiaudien tai burimas tikrai išsipildė, dar ištole, atbėgdama, rėkė jina ir pasakojo visą istoriją. Net aš pati, minutelį, patikėjau į „mokslą“.

Ir tiai suaužė karas ir atsidurėm tremtyje. Kada gi ir burt apie ateitį, jei ne dabar? Buriu visiems, kas paprašo, bet

sau — jokių būdu negaliu, nes negaliu savęs nei apgauti, nei sumeluoti, kitaip sakant, kombinuoti.

Nieks taip nemyli ir netiki burimui, kaip Bavarijos kaimietės. Sužinoję apie kokį burėją, jos eina kažin iš kur. Ypatinai viena, Luisa, atėdavo beveik kasdien, nors gyveno nuo manęs už penkių kilometrų. Aš jau viską žinojau apie jos šeimą, apie dukteris ir žentus, kurį jina myli, o kurio nekenčia, ir man buvo lengva jai pranašaut. Kartą, atėjus, Luisa pasakė:

— Viskas, ką jūs man išburėt ligšiolei, „richtig“ ir viskas išsipildė. Prašau aš jums labai, dabar man paburkit ant karvių. — Ant karvių? nustebau, ant karvių burt negalima, ir korta nerodys. Karvių pritaikyta žmonėms, o karvėms kortų nėra.

Bet Luisa su tuo sutikt nenorėjo ir taip prašė, kad puolė mane net bučiuoti ir davė man, Velykoms, didelį surį ir dvidešimt kiaušinių. Blogas padėjimas sugundina ir gerą, ir visai teisingai. Buvo paskutinės dienos prieš Velykas ir tokia dovana labai mane viliojo. Pernai valgėm Velykų dieną sriubą iš silkės galvos, o šiemet... Ne, tokios progos praleisti negalima!... E... pagaliau, jeigu galima kombinuoti apie žmones, kodėl negalima apie karves? Ir pradėjom burti...

Po švenčių jina atėjo vėl ir atnešė man dar vieną surį, sakydama, kad viskas buvo „richtig“. Pribuvo graži telyčiukė ir net turėjo ant kaktos baltą žvaigždutę, lygiai, kaip parodė korta.

SUGRĮŽTI NORĖČIAU

Kai širdis plakti paliaus krutinę ir karčios asaros sustos, Gal but, bavarų niurjio klampynę Mane prislėgs sunkus akmuo.

O, Dieve, dar taip norėčiau Sugrįžti numirti Lietuvon, Kad ten žilvičiai šlamėtų Ties mano kapo galva.

Bet, jeigu kartais, jeigu kartais, Mirtis šienaudama ateis, Aš nepajėgsiu su ja bartis, Ir niekas man jau nepadės —

Tada paruoškite jys man kapą, Ant aukšto kalno, tarp miškų, Kad vėjas nors atneštų kvapą Gimtųjų pievų ir laukų.

Niekur čia taip nežydi jėvos, Ir taip neskamba paukščių daina, Tikitai tu tuos žinai, Dieve, Kad toks tik kraštas — tai Lietuva.

Pilėnas.

Gerbiami ir gerbiamos SLA

158 kuopos nariai ir narės, malonėkite skaitlingai atsilankyti į susirinkimą ir atsivesti bent po vieną naują narį prirašyti prie 158 kuopos.

A. Gudauskas,

SLA 158 kuopos užr. sekr.

Detroit, Michigan

SLA 352 Kuopos Veikla

SLA 352 kuopos 1958 metų valdyba š. m. sausio mėn. 5 dienos susirinkime padarė metinę apyskaitą iš kurios paaiškėjo, kad kuopoje 1959 metais sausio mėn. 1 dieną buvo 405 nariai (64 vaikai ir 339 suaugę). Per 1958 metus prirašyta 24 nauji nariai; suruošta vajuos pobuvis su SLA prezidento P. Dargio kalba, Boreišio paskaita ir kuopos jaunųjų meninių pasirodymu.

Suruoštas sekmingas piknikas. Metinių pajamų turėta \$11,227.75. Centrai pasiūsta \$10,030.87 ir kuopos išlaidų turėta \$616.45. Per 1958 metus paskirta aukų: 16 vasario proga \$25.00, Detroito lietuvių radio klubui \$10.00, ALTI'ui \$25.00, Lithuanus žurnalui \$10.00, BALTI'ui \$10.00, Lietuvos žemųjų aprašymui \$10.00. Viso \$90.00.

Gausiai ir aktyviai dalyvavo SLA seime. Naujoji 1959 metų valdyba pasižadėjo dirbti nemenkesniu ryšiu. A. B.

P A D Ė K A

Aš, Kostas Gustas pranešu, J.

Kad per Detroito SLA 352

kuopą gavau iš: Jos P. Uvick \$10.00, P. J. Kučinsko \$5.00, V. Grebliuno \$5.00, 293 kuopos \$5.00, St. Taurinsko \$2.00, Vl. Saulio SLA 142 kuopos \$10.00, Efrizinos Mikuzis \$5.00, 44 kuopos iš Floridos \$10.00, 352 kuopos iš Detroito 16.75 ir Labdarybės Komisijos \$150.00. Viso \$218.75 aukų mechaninės kojos įsigijimui.

Visiems man bėdoje padėjusiems tariau didelį ir nuosirdų lietuvišką aciū. A. Gustasi

Providence, R. I.

SLA 347 KUOPOS

susirinkimas įvyks šių metų vasario 8 dieną, 4 valandą po pietų, ALPP Klubo name, 475 Smith Street.

Malonėkite visi nariai ir narės prisibuti ir užsimokėti savo duokles, kad neliktumėt suspenduoti, taipgi pranešu, kad bus renkama kuopos valdyba 1959 metams. Atėdami į susirinkimą, atsiveskite savo draugus prirašyti prie SLA 347 kuopos.

V. J. Bankauskas,

SLA 347 kuopos sekr.

Paterson, New Jersey

SLA 101 KUOPOS

metinis susirinkimas įvyks 1959 metais vasario 5 dieną, ketvirtadienį, 7 valandą vakare, Lietuvių Piliečių Klube, 62 Lafayette St., Paterson, N. J.

Kuopos visi nariai ir visos

narės prašomi prisibuti į šį metinį susirinkimą, nes yra labai daug kuopos reikalų apšvarstymui. Taipgi bus renkama kuopos valdyba 1959 metams.

Po susirinkimo bus rodomi paveikslai (Muvies). Atsiveskite savo draugus pamatyti šį gražų programą.

A. Gustus,

Finansų sekretorius.

South Boston, Mass.

SLA 308 Kuopos Metinis Susirinkimas

Sausio mėn. 24 dieną, 6:30 valandą vakare, šeštadienį, Sandaros svetainėje, 124 F Street, So. Bostone šaukiamas SLA 308 kuopos narių metinis susirinkimas, kuriame bus renkama 1959 metams kuopos valdyba.

Po susirinkimo bus narių bendros vaišės. Prašome narius su šeimom ir svečiais susirinkime ir vaišėsi dalyvauti.

SLA 308 Kuopos Valdyba.

Lietuva Tėvynė Musų...

(Dr. Vinco Kudirkos 100 Metų Gimimo Sukakčiai)

Rašo DR. STEPONAS BIEŽIS, SLA Doktoras-Kvotėjas

(Tęsinys)

"Bežiurint ilgai ant tų kirvelių, peilių jėsmų, karielių, branzalių ir kitokių daubūčių, persikeli mįslių į senovės laikus, kada tie daiktai buvo dirbti, fantazija pradeda griauti sentėvių kapus ir štai rodosi maiti gyvus žmones, girdi čiauskėjimą geležies, taušėjimą kirvelių, barškėjimą drabužių... O kausai rodos kalba: žiūrėkite į šią išgamos, šventvagiškai nešiojantieji vardą lietuvių, žiūrėkite ant mūsų prietaisų — kuomi grynėme tėvynę ir kokius išdarbius vartojome savo gyvenime, ne gražus ir neišimsliai padirbti daiktai, o vienok mums jų užteko, vienok džiaugėsi iš mūsų Lietuva ir gerėjosi mumis! Ar džiaugiasi iš jų! Mes už garbę sau laikėme vadintis lietuviais, o jūs gedėtos to vardo! — Teisybė turite, gėda jums prieš Lietuvą, nes jau daug esate prasikaltę! Gėda jums, išgamos, gėda!"

Vadinas šitokiomis gilaus patriotizmo mintimis Dr. Kudirkai, rodosi, davė įkvėpimo parašyti pirmus du posmus Lietuviškos Dainuokos, vėliau virtusios Lietuvos himnu — Lietuva Tėvynė Musų:

Lietuva Tėvynė musų,
Tu didvyrių žemė,—
Iš praeities Tavo sunys
Te stiprybę semia.

Tegul Tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba Tavo naudai
Ir žmonių gerybei.

Prisimenant Lietuvos didingą ir gražią praeitį, jos kultūrą, reikšmingą vaidmenį Europos formavimosi, tikrai didvyriškus žygius ir kovas, — randame iš ko semtis stiprybės, kurios šiais laikais tiek daug jos reikia ir tiek mažai ja tesinaudojame. Ar nereikėtų giliau pažvelgti į šių žodžių prasmę, kad atitinkamai sustiprėti lietuviškoje dvasioje?

Daug jau nusigrezė nuo tėvų krašto, kiti net jo išsižadėjo ir užsina savo tau-

tybės, veikliausia nepagalvodami ką dara. Juk dirbti Tėvynės labui ir žmonių gerovei, yra tikrai aukšta dorybė ir kiekvieno pareiga. Kas to su žinia ar kitaip šalinasi, tai neprivalo jaustis atliekams žmogaus prigimties pareigą. Gal nereikėtų tokius tiek smerkti, kiek derėtų jų sanžinę pabudinti, kad pasijustų turį tam tikras pareigas.

Tais laikais Lietuvos žmonių rusinimas buvo vykdomas itin smarkiu tempu. Visose mokyklose dėstomoji kalba buvo tik rusiška, išskiriant nekuriuose gimnazijose ir mokytojų seminarijose neskaitlingas lietuvių kalbos klases. Taigi iš pat pirmos dienos pradinėse mokyklose mažieji vaikai jau nebegirdėjo lietuvių kalbos. Visose valdiškose įstaigose viešpatuojanti kalba taipgi buvo rusiška. Pagalios ir visa lietuvių spauda tapo uždrausta ir smarkiai baudžiama, įvedant graždanką, atseit rusų raidyną, kuris visai nepriėjo lietuviuose, bažnyčios uždarnos ir net visai nugriauamos. Žodžiu, rusifikacija vykdama visu smarkumu, kad juo greičiau lietuvius rusintų.

Tačiau šiuo metu Lietuvos nutautinimo žala anaipol nesibaigia. Galima pasakyti tik prasideda. Šalia rusifikacijos smarki, plati ir neatlaidi lenkizmo banga užgūlė visą Lietuvos kraštą. Vyriausieji šaltiniai pasireiškė sulenkėję dvarai, aukštesnės mokyklos, dvasiškos seminarijos ir miesteliai, ypač jų apšviestiesnieji sluogsniai. Lenkų kalba Lietuvoje tapo lyg privilegijuota, aukštesnė kalba, kuri tulais atžvilgiais net sekmingai lenktinavo su rusų kalba, kurią kartais net šalin nustumdavo. Pvz. miestuose, ant gatvių, šeimose ir visokiuose drauginiuose susibūrimuose tegirdėsi tik lenkiškai kalbant. Jei kas jos nemoka, tai lieka išskirtas iš draugijos ir žinoma, pasijunti lyg izoliuotas, pažemintas ir laikomas nekultūringu. Į lietuvių kalbą buvo žiurima, kaip į žemą, muzikišką ir praščioką kalbą, visai netinkančią aukštesnėje draugijoje. Esant šitokiai psichologi-

niai nuotaikai argi stebėtina, kad studentija, bendrai jaunuomenė ir šiaip jau maną aukščiau prasimušę dėjo visas pastangas kuogreičiausia lenkiškai pramokti ir tuomi pakilti į "civilizaciją".

Šiam visam atsparumui kaip ir nebūta. Tiesa, kai kur reikėsi lietuvių patriotų studentų būreliai, bet jie buvo tik išmėtyti lietuviškos palaikymui branduoliai, kurie mažai palaikė savitarpus ryšius, nepajėgė išvystyti reikšmingesnio atsparumo, ir negalėjo esamose sąlygose ir dėl to nebuvo efektingi atsilaikyti prieš žymiai didesnes jėgas.

Kad ir tiek, bet visgi neleido tai lietuviškos rusenaičiai ugnelėi visiškai užgesti. Su atsiradimu lietuviškos spaudos šie branduoliai suvaidino tikrai stambų vaidmenį, kurie žaibo greitumu daugybę sulenkėjusių lietuvių atlietuvinavo. Atsiradusi lietuviška spauda, kuri dygo kaip grybai po lietaus, vaidinimai ir kitokie parengimai jau lietuvių kalboje staigiai pažadino užsnaudusią lietuvių sąžinę. Nuo to momento lyg kad tamsi naktis pasikeitė į šviesią dieną. Kaip pirmiau lenkiška vyravo, tai dabar momentaliai pradėta didžiuliais lietuvių kalba ir paskubomis ją mokinosi. Nes šiuo metu nebeužteko lietuviškai kalbėti buvo laikoma lyg nusižengimu, lyg kokiui tai atsilikimu nuo laiko. Kalbėti lietuviškai jau virto pasididžiavimu ir net butinybe. Kai pagalvoji apie nenumatytą ir taip staigų perversmą įsigyvenusios buklės, atrodo lyg tai būtų svaioniškos vaizduotės. O visgi tai buvo ne jokia svaionė, o pati tikrovė — tikrasai lietuviškos atgimimas, kuris vėliau privedė prie atstatymo nepriklausomos valstybės. Visgi pasirodė esant tikru faktu, kad nepalankios sąlygos gali prislopinti patriotinę dvasią, bet su pirma proga ji akimirksniu atgyja ir pasireiškia savo pilnumu.

Nuo uždraudimo lietuvių spaudos laiko visgi reikia laikyti tikruoju ir svarbiu lietuviškos išlaikymo lietuvių ukininko, mažžemio ir bežemio bakažės samanotą, kurioje lietuvių kalba, lietuviška dvasia ir ryžtas stipriausiai išsilaikė. Tegul toji bakažė buvo neraštinga, neturėjo progos jokios apšvietos įgauti, bet ji visą laiką pasiliko ištikima, ištvėringa, nors persekiojama ir baudžiama, bet nenugalima lietuviškos tvirtovės, kaip Prancūzijos Verdunas, išlaikęs

tvirtiausias vokiečių atakas pirmajame kare. Juk iš tos pačios bakažės samanotos kilo mūsų lietuvių patriotinė inteligentija, nors neskaitydama, bet ryžtinga ir visu kuo pilnai atsidavusi savo tautai. Iš tokios bakažės kilo ir Dr. V. Kudirka, atidavęs lietuvių tautai visas savo jėgas ir pačią gyvybę.

Dr. Kudirka savo giliu įžvelgimu aiškiai suprato, kad patsai stipriausias pagrindas išlaikyti tautą sąmoningai yra išlaikymas jos prigimtos kalbos. Į šį svarbų dėsniį jis dėjo nepaprastai daug reikšmės sakydamas: "Atimk žmonių kuopai kalbą — dingis tautystė su visais jai priemestais priedais". Toliau jis sako: "Iš kur mūsų tautystė gali būti stipri ir nepasiduoti votingomies rudims, jeigu mes patys ištraukiame iš jos pamatą, atimame ramstį — vieną žodžių, jeigu mes patys neapkenčiame savo prigimtos kalbos?"

Tai aukšniai žodžiai, prieš kuriuos nėra argumento. Tauta netekusi savos kalbos arba paliovusi savo kalbą vartoti jau nebėra savita tauta. Ji nejučiomis persikelia į tą tautą, kurios kalbą pasisavina, perima jos įpročius, tradicijas, kultūrą ir ilgainiui visiškai išnyksta kaip buvęs tautinis vienetas. Išsilaikyti tautinėje pilnumoje visai neįmanoma be savos kalbos, kas kitaip mano, tik iliuzija vadovaujasi, o ne istorijos ir tikrovės faktais.

Gyvenant svetimoje valstybėje ir esant mažumoje, pvz. kaip mes šiame krašte ir kitose valstybėse, nelengva išlaikyti sava kalbą ilgiems laikams. Ypač susiduriama su didžiuliais sunkumais priaugančių kartų atveju. Norime ar nenorime vietinė valstybinė kalba yra būtinas gyvenimo reikalingas, kuris išstumia atsivežtą savąją kalbą. O su antros, trečios kartos atžalynais reikalingas tuo sunkesnis ir painiau išsprendžiamas, jei jis galimas išvis. Kai kas tikrina, jog ir nemokant savos kalbos galima būti geru tėvų žemės patriotu. Gal ir galima. Bet nereikia užmiršti, kad nebeužteko savos kalbos jau didelis stiprus žingsnis nutolti nuo tėvų tautybės. Nelengva šitokią pažiūrą priimti, bet reikia skaitytis su gyvenimo sąlygomis ir istorijos įvykių faktais, nors ir dar taip būtų skaudu.

Kudirkos laikais ir prieš jį lietuvių tauta buvo kaip ir visai neraštinga. Tiesa, daugelis galėjo paskaityti maldaknygę,

nekurie savo vardą parašyti su nemenku sunkumu. Tai ir visas mokslingumas. Iš kur gi kila apšvieta, jei nebuvo ne pradinė mokyklų, išskiriant miestus ir nekurios didesnius miestelius? Bet ir į tas mokyklas tik labai retas ukininkas slysdavo savo vaikus, dažniausia dėl tolimo ir kaštų ir stokos palinkimo veržtis mokslan. Neretai tekdavo girdėti ir iš pajėgiančių savo vaikus leisti mokslan pasiteisinimus, kad žemė arti nereikia knygos, iš mokslo duonos nevalgys ir tt. Mat tų laikų ukininkai tik tegalvojo apie žagrę ir dalgi, visai nesuprasdami, kad mokslas palengvins žagrę ir dalgi valdyti bei jo ekonominį gyvenimą pakels. Dar įdomu ir tai, kad į mergaičių mokslinimą tik su pašaipu atsiliepdavo pareikšdami, jog duoną iškepti ir barščius išvirti nereikia jokios mokyklos. Tais laikais visas kaimo mokslas su retomis išimtimis baigdavosi pasamdyimu taip vadinamo daraktoriaus, kuris eidamas iš kiemo į kiemą pramokydavo vaikučius skaityti maldaknygę, kartais net kalendorių ir pasirašyti. Tai visos "universitetas". Bet tas, aišku, kultūriniai tautos nekėlė.

Dr. Kudirka, giliai įžvelgęs esamą padėtį, daug sielojosi ir rupinosi Lietuvos liaudies švietimu, bet tuo tarpu neradamas skubios ir praktiškos išeities nuliūdęs nusiskundžia "Tėvynės Varpuose": "Galva nulinksta nuo sunkių mįslių, o širdį spaudžia prijaunimas didės nelaimės". Savo ruožtu tiek "Varpu", tiek žodžiu ir kitokiomis priemonėmis jis dėjo didžiulį pastangų lietuvių tautą šviesti. Bet tikrumoje negi vienas žmogus ar būrelis tiksliai nudišos tokius milžiniškus darbus, kuomet carų Rusija tyčia laikė lietuvių tautą tamsioje ir visokiomis priemonėmis ją rusino. Jis matydams, kad lietuvių švietimui, kiek jos tada buvo, daugumoje vedavo svetimtautes, apšviestusias merginas, tuomi įvedant dar daugiau nutautinimo, jis ragino lietuvaites siekti mokslo, kad juo daugiau išvengtų mišrių šeimų.

Atsižvelgiant į šitokią liudną padėtį jam greičiausia davė mintį parašyti trečią Lietuvos himno posmą:

Tegul saulė Lietuvos
Tamsumus pašalina,
Ir šviesa ir tiesa
Mūsų žingsnius telydi.
(Bus daugiau)

Prof. Inžinieriaus Stepono Kairio 80-ties Metų Sukaktuvės

Šių metų sausio 12 dieną Baltų Laisvės Namuose New Yorke įvyko išskirtinio nuoširdumo nuotaukos iškilmės, kurios buvo skirtos Prof. Steponui Kairiui pagerbti, jo 80 metų sukaktuvių proga.

Steponas Kairys Lietuvos darbo žmonių vadas, Lietuvos Socialdemokratų partijos ideologas ir jos pagrindinis vadovas. Jisai Lietuvos politiniame gyvenime dalyvauja jau nuo 1901 metų ir yra plačiausia žinomas, kaip aiškios socialistinės krypties vienas žymiausių veikėjų. Savo veikloje, kurį visada buvo paremta aiškiais socialistiniais principais, Steponas Kairys per tą ilgą savo veiklos laikotarpį neišvengė kartais aštrių susidurimų su priešinę srovių organizacijom ir veikėjais. Jis visados savo pažiūras kietai ir neatlaidžiai gynė, nebuvo nuolaidus tamsiai, kaip buvo įsitikinęs, jog Lietuvos žmonių būtina yra reikalinga praveisti tam tikrą nusistatymą ar įvykdyti reikalingą žygį. Politinės kovos dirvoje nei vienas asmuo negali išvengti politinių priešininkų.

Be Baltų Laisvės Namuose susirinko visų lietuviškų partijų ir organizacijų atstovai, kurie puikiai žinodami Stepono Kairio pagrindinius nusistatymus, politines pažiūras ir jo gilius įsitikinimus, kuriems dalis susirinkusių nebuvo linkusi pritarti, vis tik pamiršo, gal tam vakarui, anuos skirtumų, susiglaudino savo tarpe ir suderino savo balsus, kad visi vienuodu nuoširdumu ir atviru pasididžiavimu galėtų pagerbti išimtinai užsitarnavusį Lietuvos žymųjį veikėją.

Steponas Kairys gavo sveikinimus iš visų pasviečių, iš viso, galima sakyti, pasaulio,

kur tik gyvena lietuviai patriotai, giliai įvertinantieji jo svarbiuosius nuopelnus Lietuvai ir Lietuvos žmonėms. Sveikinimai iš Europos, Australijos, Pietų Amerikos, nuoširdūs linkėjimai iš mūsų politinių žymybių partijų, jų padalinių, iš politinių veikėjų. Bet ir jaunimas ir jo organizacijos, matyt, jau s d a m o s dvasinį artumą jam, jo idealistinei veiklai pastoviam pasiaukojimui savosios tautos žmonėms, buvo uolys šį kartą ir per savo atstovus, o taip pat laiškais ir telegramomis sveikino jubilatą. Reikia tikėtis, kad šie jaunimo kuklūs sveikinimai sukaktuviniškių buvo gal but patys mielais, nes per tai jis pajuto artumą naujajai kartai, jau skirtingose sąlygose išaugusiai, bet nenutolusiai nuo jo idėjų bei tiksliai įvertinusiai jo sunkųjį ir pasiaukojantį darbą Lietuvai. Lietuvos diplomatinio korpuso dignitoriai laikė savo pareiga pasveikinti sukaktuvininką ir palinkėti jam ilgiausių metų. Bet ir šie, gali sakyti, tarnybiniai sveikinimai skambėjo nepaperkamu nuoširdumu.

Kadangi į Stepono Kairio pagerbtuves susirinko visų lietuvių tarpe pasireiškusių politinių kryptų atstovai, kurių šiomis aplinkybėmis nuotaukos ne visai suderinamos savo tarpe, tai neišvengiamai buvo pajioskota bendros gaidos, kuri skambėtų visiems vienodai artimai ir priimtina. Tad pirmiausia Steponas Kairys buvo pagerbtas ir sveikinamas, kaip Vasario 16 dienos Akto signataras. Tai pilnai atitiko visų nuotaukas ir sudarė pagrindinį momentą, kuris visus suartinio ir sujungė, vertinant sukaktuvininko nuopelnus ir darbus.

Be to visų sveikinimų ir sugiedojus jam "Ilgiausių Metų", pats sukaktuvininkas pasakė reto įsijautimo ir politinių pažiūrų brandžiausią žodį. Jis tarp kitko priminė: "Mes Vasario 16 dienos Akto signatarai atlikome tik savo pareigą". Nes Lietuvos žmonių troškimas atgauti laisvę ir sukurkti nepriklausomą valstybę jau buvo pribrendęs. Lietuva Nepriklausomybės Akta priėmė tvirtu supratimu ir nuėjautimu, kad politinių srovių atstovai lygiai taip ir turėjo padaryti.

Neabejodami, kad Vasario 16 dienos Nepriklausomybės Aktas buvo pribrendęs, turime save paklausti, kas, kaip ir kokiū būdu šį aktą pribrendino? Ir jau gilindamies į visą politiška visuomeninį darbą, kurio dėka buvo parengti Lietuvos žmonės nepriklausomam gyvenimui, surasime pagrindinius Stepono Kairio nuopelnus, už kuriuos ir šiandien mes jį gerbiame ir kurių neužmirš Lietuvos žmonės niekad. Pats pabudamas ir radęs bundančią Lietuvą S. Kairys taip pat surado jau suorganizuotą lietuvių socialistų partiją. Bet greitai jo gili politinė išmintis, jo iškilus pasirėngimas politiniam darbui, pastatė jį į pirmąją vietą visame socialistiniame lietuvių sąjudyje. Ir jau tolimas šios srovės gyvenimas vyko jo vadovybėje. Greta darbininkiško susipratimo, buvo auklėjamas ir grynai politinis patriotinis Lietuvos darbu žmonių aktyvumas. Čia buvo svarbu sukurti darbininkiškas organizacijas, o taip pat suorganizuoti savo srovės spaudą. Šioji spauda tarnavo kilniems Lietuvos išlaisvinimo tikslams, ką tur but pripažinti tie, kurie su ja polemizavo, viuos sroviniuos santykiuos. Tai buvo ilgų metų darbas pareikalavęs ištvėrmės ir didelio pasiaukojimo valstybiniai visuomeniniam labui. Bet visi

žinome, kad šiame darbe reikėsi ir kitų srovių lietuvių politiniai darbuotojai. Tad bendras visų politinių srovių veikimas parengė Vasario 16 dienos Akta ir turime sutikti su S. Kairiu, kurs pasakė, jog jo signatarai įvykdė savo tautos žmonių valią. Ir jis pats šio žymiausio lietuvių politinio žygio vykdyme dalyvavo, kaip būtinas ir jokiū atveju neaplenkiamas savo srovės atstovas.

Tolimesnėje veikloje, susigundymas laikino pobūdžio avantiuriniais pasistumėjimais, kaip pagarsėjusio karaliaus Uracho parinkimas, buvo užgnaužtas dėka kieto ir principinio S. Kairio ir jo draugų pasipriešinimo. Dar toliau, kai teko vykdyti didžiulį Lietuvos žmonių pasiryžimą ir suaukšti Steigiamąjį Seimą, taip pat S. Kairiui buvo lemta atlikti labai svarbų darbą. Steigiamoji Seimo priimtotoji Lietuvos Konstitucija — tai didelis Lietuvos žmonių politinis, turim patėti, istorinis laimėjimas susietas su S. Kairio veikla.

Negalėdami pilnumoje apibrėžti sukaktuvininko visos darbuotės, privalome sustoti ties jo didžio pasiaukojimo veikla jau tada, kai Lietuvą ištiko didžioji nelaimė, kai Lietuva buvo pirma rusų, o vėliau vokiečių okupuota. Reikėjo sukelti lietuvių tautos pasipriešinimą-rezistenciją, teko imtis mirtinai pavojingos atsakomybės. Kas pasiėmė šią atsakomybę? S. Kairys pačiu atsakinguoju metu, kai grėsė netarpinis mirties pavojus, buvo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIKO) pirmininkas. Neapsiriksime pasakę, kad visi iškilnių dalyviai, nors formaliai nesakė, tik pagerbė Vasario 16 d. Akto signatarą, neabejotinai turėjo galvoje šiuos didžius S. Kairio nuopelnus.

O sukaktuvininko žodyje nurodymas, kad mes neturime

nutraukti ryšių su Lietuvos darbus su jų troškimais, pasiūlymiais, kad turime sekti dar susirinkusiems gily įspu, jų gyvenimą ir taikyti savo dį ir ir turi tarnauti mums vi-

P. T.

SVARBUS PRANES IMAS SIUNTEJAMS

DOVANŲ PAKETŲ I U. S. S. R.

Mums malonu pranešti, kad nuo sausio 1, 1959, jūs turėsite galimybės siųsti dovanų siuntinius į U.S.S.R.

SUMAŽINTA PATARNAVIMO KAINA

Nauji siuntiniams siųsti tarifai ir kainos nustatytos, kad palengvintų ir suprastintų siuntinių sutvarkymą, išsiuntimą ir pristatymą gavėjui, o taip pat pagerinti bendrą patarnavimą.

Kad pasiektume reikiamos naudos pasinaudodami naujomis kainomis ir siuntimo tvarka, siųskite siuntinius per vieną iš žemiau išvardintų firmų, kurios yra

VIENINTELES FIRMOS OFICIALIAI PRIPAŽINTOS

siuntiniams siųsti.

Ikainavimai ir patarnavimas visur tie patys

Prašome kreiptis į bet kurią šių firmų smulkesnei informacijai, gausite skyrių sąrašą ir kitų informacijų.

PACKAGE EXPRESS CO. & TRAVEL AGENCY
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. INGersol 7-7272

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WABash 2-9354

UNION TOURS, INC.
1 East 36th St., New York 16, N. Y.
Murray Hill 6-1155

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 West 14th St., New York 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-2583

PACKAGE EXPRESS CO. & TRAVEL AGENCY
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. INGersol 7-7272

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WABash 2-9354

UNION TOURS, INC.
1 East 36th St., New York 16, N. Y.
Murray Hill 6-1155

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 West 14th St., New York 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-2583

PACKAGE EXPRESS CO. & TRAVEL AGENCY
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. INGersol 7-7272

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WABash 2-9354

UNION TOURS, INC.
1 East 36th St., New York 16, N. Y.
Murray Hill 6-1155

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.
135 West 14th St., New York 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-2583

PACKAGE EXPRESS CO. & TRAVEL AGENCY
1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. INGersol 7-7272

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.
220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WABash 2-9354

Lietuva Tėvynė Musų...

(Dr. Vinco Kudirkos 100 Metų Gimimo Sukakčiai)

Rašo DR. STEPONAS BIEŽIS, SLA. Daktaras-Kvotėjas

(Tęsinys)

"Bežiurint ilgai ant tų kirvelių, peilių jiešmų, karielių, branzalių ir kitokių daubūčių, persikeli mislia į senovės laikus, kada tie daiktai buvo dirbti, fantazija pradeda griauti sentėvių kapus ir štai rodo si-
mą gyvus žmones, girdi čiauskėjimą de-
žies, taušėjimą kirvelių, barškėjimą dra-
bužių... O kausai rodo kalbą: žiūrėkite jū-
s išgamos, šventvagiškai nešiojantieji vardą
lietuvių, žiūrėkite ant mūsų prietaisų —
kuomi gynėme tėvynę ir kokius išdarbius
vartojome savo gyvenime, ne gražūs ir ne-
išmisliai padirbti daiktai, o vienok mums jų
užteko, vienok džiaugėsi iš mūsų Lietuva ir
gerėjosi mumis! Ar džiaugiasi iš jū! Mes
už garbę sau laikėme vadintis lietuviais, o
jūs gėditės to vardo! — Teisybę turite, gė-
da jums prieš Lietuvą, nes jau daug esate
prasikaltę! Gėda jums, išgamos, gėda!"

Vadinas šitokiomis giliais patriotizmo
mintimis Dr. Kudirkai, rodo, davė įkvėpi-
mo parašyti pirmus du posmus Lietuviškos
Dainuokos, vėliau virtusios Lietuvos him-
nu — Lietuva Tėvynė Musų:

Lietuva Tėvynė musų,
Tu didvyrių žemė,—
Iš praeities Tavo sunys
Te stiprybę semia.

Tegul Tavo vaikai eina
Vien takais dorybės,
Tegul dirba Tavo naudai
Ir žmonių gerybei.

Prisimenant Lietuvos didingą ir gražią
praeitį, jos kultūrą, reikšmingą vaidmenį
Europos formavimosi, tikrai didvyriškus
žygius ir kovas, — randame iš ko semtis
stiprybės, kurios šiais laikais tiek daug jos
reikia ir tiek mažai ja tesinaudojame. Ar
nereikėtų giliau pažvelgti į šių žodžių pras-
mę, kad atitinkamai sustiprėti lietuviškoje
dvasioje?

Daug jau nusigrezė nuo tėvų krašto,
kiti net jo išsižadėjo ir užsigina savo tau-

tybės, veikiausia nepagalvodami ką darą.
Juk dirbti Tėvynės labui ir žmonių gerovei,
yra tikrai aukšta dorybė ir kiekvieno parei-
ga. Kas to su žinia ar kitaip šalinasi, tai
neprivalo jaustis atliekš žmogaus prigimties
pareigą. Gal nereikėtų tokius tiek
smerkti, kiek derėtų jų sanžinę pabudinti,
kad pasijustų turį tam tikras pareigas.

Tais laikais Lietuvos žmonių rusinimas
buvo vykdomas itin smarkiu tempu. Viso-
se mokyklose dėstomoji kalba buvo tik ru-
siška, išskiriant nekuriuose gimnazijose ir
mokytojų seminarijose neskaitylingas lietu-
vių kalbos klases. Taigi iš pat pirmos dien-
nos pradinėse mokyklose mažieji vaikai
jau nebegirdėjo lietuvių kalbos. Visose
valdiškose įstaigose viešpatuojanti kalba
taipgi buvo rusiška. Pagalios ir visa lietu-
vių spauda tapo uždrausta ir smarkiai
baudžiama, įvedant graždanką, atseit rusų
raidyną, kuris visai neprigijo lietuviuose,
bažnyčios uždamos ir net visai nugriau-
amos. Žodžiu, rusifikacija vykdama visu
smarkumu, kad juo greičiau lietuvius su-
rusintų.

Tačiau šiuo metu Lietuvos nutautinimo
žala anaiptol nesibaigia. Galima pasakyti
tik prasideda. Šalia rusifikacijos smarki,
plati ir neatlaidi lenkizmo banga užgula vi-
są Lietuvos kraštą. Vyriausieji šaltiniai
pasireiškė sulenkėję dvarai, aukštesnės mo-
kyklos, dvasiškos seminarijos ir miestie-
čiai, ypač jų apšviestiesnieji sluogsniai.
Lenkų kalba Lietuvoje tapo lyg privilegija,
juota, aukštesnė kalba, kuri tolais atžvil-
giais net sekmingai lenktinavo su rusų kal-
ba, kurią kartais net šalin nustumdavo.
Pvz. miestuose, ant gatvių, šeimos ir vi-
sokiuose drauginiuose susibūrimuose te-
girdėsi tik lenkiškai kalbant. Jei kas jos
nemoka, tai lieka išskirti iš draugijos ir
žinoma, pasijunti lyg izoliuotas, pažemintas
ir laikomas nekultūringu. Į lietuvių kalbą
buvo žiurima, kaip į žemą, mužišką ir
praščioką kalbą, visai netinkančią aukštes-
nėje draugijoje. Esant šitokiai psichologi-

niai nuotalkai argi stebėtina, kad studen-
tija, bendrai jaunuomenė ir šiaip jau maną
aukščiau prasimušę dėjo visas pastangas
kuogreičiausia lenkiškai pramokti ir tuomi
pakilti į "civilizaciją".

Šiam visam atsparumui kaip ir nebūta.
Tiesa, kai kur reikėsi lietuvių patriotų
studentų būreliai, bet jie buvo tik išmėtyti
lietuviybės palaikymui branduoliai, kurie
mažai palaikė savitarpius ryšius, nepajėgė
išvystyti reikšmingesnio atsparumo, ir ne-
galėjo esamosiose sąlygose ir dėl to nebuvo
efektingi atsilaukti prieš žymiai didesnes
jėgas.

Kad ir tiek, bet visgi neleido tai lietu-
viybės rusenancijai ugnėlei visiškai užgesti.
Su atsiradimu lietuviškos spaudos šie bran-
duoliai suvaidino tikrai stambų vaidmenį,
kurie žaibo greitumu daugybę sulenkėjusių
lietuvių atlietuvino. Atsiradusi lietuviška
spauda, kuri dygo kaip grybai po lietaus,
vaidinimai ir kitokie parengimai jau lietu-
vių kalboje staigiai pažadino užsnūdusią
lietuvių sąžinę. Nuo to momento lyg kad
tamsi naktis pasikietė į šviesią dieną. Kaip
pirmiau lenkiška vyravo, tai dabar momen-
talai pradėta didžiuliais lietuvių kalba ir
paskubomis ją mokinosi. Nes šiuo metu
nebekokėti lietuviškai kalbėti buvo laikoma
lyg nusizengimu, lyg koku tai atsilikimu
nuo laiko. Kalbėti lietuviškai jau virto pa-
sididžiavimu ir net butinybe. Kai pagalvo-
ji apie nenumatytą ir taip staigų pervers-
mą įsigyvenusius buldės, atrodo lyg tai bu-
ta svaioniškos vaizduotės. O visgi tai bu-
vo ne jokia svaionė, o pati tikrovė — tik-
rasai lietuviybės atgimimas, kuris vėliau
privedė prie atstatymo nepriklausomos val-
stybės. Visgi pasirodė esant tikru faktu,
kad nepalankios sąlygos gali prislopinti
patriotinę dvasią, bet su pirma proga ji
akimirksniu atgyja ir pasireiškia savo pil-
numoje.

Nuo uždraudimo lietuvių spaudos laiko
visgi reikia laikyti tikroju ir svarbiu
lietuviybės išlaikymu lietuvių ukininko, ma-
žamžio ir bežemio bakažės samantą, ku-
rioje lietuvių kalba, lietuviška dvasia ir ry-
žtas stipriausiai išsilaikė. Tegul toji bekužė
buvo nerastąja, neturėjo progos jokios
apšviatos įgauti, bet ji visą laiką pasiliko
ištikima, ištverminga, nors persekiojama ir
baudžiama, bet neengalima lietuviybės tvir-
tovė, kaip Prancūzijos Verdunas, išlaikęs

tvirčiausias vokiečių atakas pirmajame ka-
re. Juk iš tos pačios bakažės samanotos
kilo mūsų lietuvių patriotinė inteligentija,
nors neskaitlinga, bet ryžtinga ir visu kuo
pilnai atsidavusi savo tautai. Iš tokios ba-
kažės kilo ir Dr. V. Kudirka, atidavęs lietu-
vių tautai visas savo jėgas ir pačią gyvy-
bę.

Dr. Kudirka savo giliu įžvelgimu aiš-
kiai suprato, kad patsai stipriausias po-
grindas išlaikyti tautą sąmoningai yra iš-
laikymas jos prigimtos kalbos. Į šį svar-
bų dėsni jis dėjo nepaprastai daug reikš-
mės sakdamas: "Atimk žmonių kuopai
kalbą — dingis tautystė su visais jai pri-
mestais priedais". Toliau jis sako: "Iš kur
mūsų tautystė gali būti stipri ir nepasi-
duoti votingomis rudims, jeigu mes patys
ištraukiame iš po jos pamatą, atimame
ramstį — vienu žodžiu, jeigu mes patys
neapkenčiame savo prigimtos kalbos?"

Tai auksiniai žodžiai, prieš kuriuos
nėra argumentų. Tauta netekusi savos ka-
lbos arba paliovusi savo kalbą vartoti jau
nebėra savita tauta. Ji nejučiomis persike-
lia į tą tautą, kurios kalbą pasisavina, per-
siima jos įpročius, tradicijas, kultūrą ir
ilgainiui visiškai išnyksta kaip buvęs tau-
tinis vienetas. Išlaikyti tautinę pilnu-
moje visai neįmanoma be savos kalbos, kas
kitai mano, tik iliuzija vadovaujasi, o ne
istorijos ir tikrovės faktais.

Gyvenant svetimoje valstybėje ir esant
mažumoj, pvz. kaip mes šiame krašte ir
kitose valstybėse, nelengva išlaikyti sava
kalbą ilgiam laikams. Ypač susiduriama
su didžiuliais sunkumais priaugusių kar-
tų atveju. Norime ar nenorime vietinė val-
stybinė kalba yra būtinas gyvenimo reika-
las, kuris ištumia atsivežtą savąją kalbą.
O su antros, trečios kartos atžalynais rei-
kalas tuo sunkesnis ir painiau išsprendžia-
mas, jei jis galimas iš viso. Kai kas tikri-
na, jog ir nemokant savos kalbos galima
būti geru tėvų žemės patriotu. Gal ir ga-
lima. Bet nereikia užmiršti, kad nebe mokė-
jimas savos kalbos jau didelis stiprus žin-
gnis nutolti nuo tėvų tautybės. Nelengva
šitokią pažymą priimti, bet reikia skaity-
tis su gyvenimo sąlygomis ir istorijos įvy-
kių faktais, nors ir dar taip būtų skaudu.

Kudirkos laikais ir prieš jį lietuvių
tauta buvo kaip ir visai nerastąja. Tie-
sa, daugelis galėjo paskaityti maldaknygę,

nekurie savo vardą parašyti su nemenku
sunkumu. Tai ir visas mokslingumas. Iš
kur gi kila apšvieta, jei nebuvo ne pradi-
nių mokyklų, išskiriant miestus ir neku-
riuos didesnius miestelius? Bet ir į tas
mokyklas tik labai retas ukininkas sūsda-
vo savo vaikus, dažniausia dėl toluo ir
kaštų ir stokos palinkimo veržtis mokslan.
Neretai tekdavo girdėti ir iš pajėgiančių
savo vaikus leisti mokslan pasiteisinimus,
kad žemė arti nereikia knygų, iš mokslo
duonos nevalgysi ir tt. Mat tų laikų uki-
ninkai tik tegalvojo apie žagrę ir dalį, vi-
sai nesuprasdami, kad mokslas palengvins
žagrę ir dalį valdyti bei jo ekonominį gy-
venimą pakels. Dar įdomu ir tai, kad į
mergačių mokslinimą tik su pašaipa atsi-
liepdavo pareikšdami, jog duoną iškepti ir
barščius išvirti nereikia jokios mokyklos.
Tais laikais visas kaimo mokslas su reto-
mis išimtimis baigdavosi pasamundumu taip
vadinamo daraktoriaus, kuris eidamas iš
kiemo į kiemą pramokydavo vaikučius skai-
tyti maldaknygę, kartais net kalendorių
ir pasirašyti. Tai visas "universitetas".
Bet tas, aišku, kultūriniai tautos nekėlė.

Dr. Kudirka, giliai įžvelgęs esamą pa-
dėtį, daug sielojosi ir rupinosi Lietuvos
liaudies švietimu, bet tuo tarpu nerada-
mas skubios ir praktiškos išeities nuliudęs
nusiskundžia "Tėvynės Varpuose": "Galva
nulinkesta nuo sunkių mislių, o širdį spau-
džia prijaunimas didės nelaimės". Savo
suoštu tiek "Varpu", tiek žodžiu ir kitoki-
mis priemonėmis jis dėjo didžiulius pastan-
gų lietuvių tautą šviesti. Bet tikrumoje
negi vienas žmogus ar būrelis tiksliai nu-
dirbs tokius milžiniškus darbus, kuomet ca-
rų Rusija tyčia laikė lietuvių tautą tamso-
je ir visokiomis priemonėmis ją rusino. Jis
matydamas, kad lietuvių šviesuomenė, kiek
jos tada buvo, daugumoje vesdavo svetim-
tautes, apšviestenes merginas, tuomi įve-
dant dar daugiau nutautinimo, jis ragino
lietuvautes siekti mokslo, kad juo daugiau
išvengtų mišrių šeimų.

Atsižvelgiant į šitokią liudną padėtį
jam greičiausia davė mintį parašyti trečią
Lietuvos himno posmą:

Tegul saulė Lietuvos
Tamsumus prašalina,
Ir šviesa ir tiesa
Mūsų žingsnius telydi.
(Bus daugiau)

Prof. Inžinieriaus Stepono Kairio 80-ties Metų Sukaktuvės

Šių metų sausio 12 dieną
Baltų Laisvės Namuose New
Yorke įvyko išskirtinio nuosir-
dumo nuotalkos iškilmės, ku-
rios buvo skirtos Prof. Ste-
ponui Kairiui pagerbti, jo 80
metų sukaktuvių progą.

Steponas Kairys Lietuvos
darbo žmonių vadas, Lietuvos
Socialdemokratų partijos ide-
ologas ir jos pagrindinis vai-
ruotojas. Jisai Lietuvos poli-
tiniam gyvenime dalyvauja
jau nuo 1901 metų ir yra pla-
čiausia žinomas, kaip aiškios
socialistinės krypties vienas
žymiausių veikėjų. Savo veik-
loje, kuri visada buvo paremta
aiškiomis socialistiniais prin-
cipais, Steponas Kairys per tą
ilgą savo veiklos laikotarpį
neišvengė kartais aštrių susi-
durimų su priešingu srovių
organizacijom ir veikėjais. Jis
visados savo pažūras kietai ir
neatlaidiškai gynė, nebuvo nuo-
laidus tais atvejais, kai buvo
įsitikinęs, jog Lietuvos žmo-
nėms būtina yra reikalinga
praveisti tam tikrą nusistatymą
ar įvykdyti reikalingą žy-
gį. Politinės kovos dirvoje nei
vienas asmuo negali išvengti
politinių priešininkų.

Bet Baltų Laisvės Namuose
susirinko visų lietuviškų par-
tijų ir organizacijų atstovai,
kurie puikiai žinodami Stepo-
no Kairio pagrindinius nusi-
statymus, politines pažūras ir
jo gilius įsitikinimus, kuriems
dalis susirinkusių nebuvo lin-
kusi pritarti, vis tik pamiršo,
gal tam vakarui, anuos skir-
tumus, susiglaudino savo tar-
pe ir suderino savo balsus,
kad visi vienuodu nuosirdumu
ir atviru pasididžiavimu galė-
tų pagerbti išimtinai užsitar-
navusį Lietuvos žymųjį vei-
kėją.

Steponas Kairys gavo svei-
kinimus iš visų pasviečių, iš
viso, galima sakyti, pasaulio,

kur tik gyvena lietuviai pa-
triotai, giliai įvertinantieji jo
svarbiuosius nuopelnus Lietu-
vai ir Lietuvos žmonėms.
Sveikinimai iš Europos, Aus-
trailijos, Pietų Amerikos, nuo-
širdūs linkėjimai iš mūsų poli-
tinių žymiųjų partijų, jų pa-
dalinių, iš politinių veikėjų.
Bet ir jaunimas ir jo organi-
zacijos, matyt, jau s d a m o s
dvasinį artumą jam, jo ide-
alistinei veiklai pastoviam pa-
siaukojimui savosios tautos
žmonėms, buvo uolūs šį kartą
ir per savo atstovus, o taip
pat laiškais ir telegramomis
sveikino jubilatą. Reikia tik-
kėtis, kad šie jaunimo kuk-
lūs sveikinimai sukaktuvini-
kui buvo gal but patys mie-
liausi, nes per tai jis pajuto
artumą naujajai kartai, jau
skirtingose sąlygose išaugu-
siai, bet nenutolusiai nuo jo
idėjų bei tiksliai įvertinusiai
jo sunkųjį ir pasiaukojantį
darbą Lietuvai. Lietuvos dip-
lomatinio korpuso dignitoriai
laikė savo pareigą pasveikinti
sukaktuvininką ir palinkėti
jam ilgiausių metų. Bet ir šie,
gali sakyti, tarnybiniai sveiki-
nimai skambėjo nepaperkamu
nuosirdumu.

Kadangi į Stepono Kairio
pagerbtuves susirinko visų
lietuvių tarpe pasireiškusių
politinių krypčių atstovai, ku-
rių šiomis aplinkybėmis nuo-
taikos ne visai suderinamos
savo tarpe, tai neišvengiamai
buvo pajieskota bendros gai-
dos, kuri skambėtų visiems
vienodai artimai ir priimtina.
Tad pirmiausia Steponas Kai-
rys buvo pagerbtas ir svei-
kinamas, kaip Vasario 16
dienos Akto signataras. Tai
pilnai atitiko visų nuotalkas
ir sudarė pagrindinį momen-
tą, kuris visus suartino ir su-
jungė, vertinant sukaktuvini-
ko nuopelnus ir darbus.

Bet po visų sveikinimų
sugiedojus jam "Ilgiausių Me-
tų", pats sukaktuvininkas pa-
sakė reto įsijautimo ir politi-
nių pažūrų brandžiausią žodį.
Jis tarp kitko priminė: "Mes
Vasario 16 dienos Akto signa-
tarai atlikome tik savo parei-
gą". Nes Lietuvos žmonių
troškimas atgauti laisvę ir su-
kurti nepriklausomą valstybę
jau buvo pribrendęs. Lietuva
Nepriklausomybės Akto pri-
ėmė tvirtu supratimu ir nu-
jautimu, kad politinių srovių
atstovai lygiai taip ir turėjo
padaryti.

Neabejodami, kad Vasario
16 dienos Nepriklausomybės
Aktas buvo pribrendęs, turi-
me save paklausti, kas, kaip
ir koku būdu šį aktą pribren-
dino? Ir jau gilindamies į vi-
są politiskai visuomeninį dar-
bą, kurio dėka buvo parengti
Lietuvos žmonės nepriklaus-
mam gyvenimui, surasime pa-
grindinius Stepono Kairio
nuopelnus, už kuriuos ir šian-
dien mes jį gerbiame ir kurių
neužmirš Lietuvos žmonės
niekad. Pats pabudamas ir ra-
dęs bundančią Lietuvą S.
Kairys taip pat surado jau
suorganizuotą lietuvių socia-
listų partiją. Bet greitai jo gi-
li politinė išmintis, jo iškilius
pasirengimas politiniam dar-
bui, pastatė jį į pirmąją vietą
visame socialistiniame
lietuvių sąjudyje. Ir jau toli-
mesnis šios srovės gyvenimas
vyko jo vadovybėje. Greta
darbininkiško susipratimo, bu-
vo auklėjamas ir grynai poli-
tinis patriotinis Lietuvos dar-
bo žmonių aktyvumas. Čia
buvo svarbu sukurti darbinin-
kiškas organizacijas, o taip
pat suorganizuoti savo srovės
spaudą. Šioji spauda tarnavo
kilniems Lietuvos išlaisvinimo
tikslams, ką tur but pripažinti
net tie, kurie su ja polemizu-
davo dėl nesutarimų tarpusa-
vius sroviniuos santykiuos.
Tai buvo ilgų metų darbas pa-
reikalavęs ištvermės ir dide-
lio pasiaukojimo valstybiniai
visuomeniniam labui. Bet visi

žinome, kad šiame darbe rei-
škėsi ir kitų srovių lietuvių
politiniai darbuotojai. T a d
bendras visų politinių srovių
veikimas parengė Vasario 16
dienos Aktą ir turime sutikti
su S. Kairiu, kurs pasakė, jog
jo signatarai įvykdė savo tau-
tos žmonių valią. Ir jis pats
šio žymiausio lietuvių politi-
nio žygio vykdyme dalyvavo,
kaipo būtinas ir joku atveju
neaplenkiamas savo srovės at-
stovas.

Tolimesnėje veikloje, susi-
gundymas laikino pobūdžio
a v a n t i u r i n i a i s p a s i t u m ė j i-
mais, kaip pagarsėjusio kara-
liaus Uracho parinkimas, bu-
vo užgnaužtas dėka kieto ir
principinio S. Kairio ir jo
draugų pasipriešinimo. Dar
toliau, kai teko vykdyti di-
džiausią Lietuvos žmonių pasi-
ryžimą ir suaukti Steigiamą-
jį Seimą, taip pat S. Kairiui
buvo lemta atlikti labai svar-
bų darbą. Steigiamojo Seimo
priimtoji Lietuvos Konstitu-
cija — tai didelis Lietuvos
žmonių politinis, turim pabėž-
ti, istorinis laimėjimas susie-
tas su S. Kairio veikla.

Negalėdami pilnumoje api-
brėžti sukaktuvininko visos
darbuotės, privalome sustoti
ties jo didžio pasiaukojimo
veikla jau tada, kai Lietuvą
ištiko didžioji nelaimė, kai
Lietuva buvo pirma rusų, o
vėliau vokiečių okupuota. Rei-
kėjo sukelti lietuvių tau-
tos pasipriešinimą-resistenciją,
teko imtis mirtinai pavoj-
ingos atsakomybės. Kas pa-
siėmė šią atsakomybę? S.
Kairys pačiu atsakin guo ju
metu, kai grėsė netarpinis
mirties pavojus, buvo Lietu-
vos Išlaisvinimo Komiteto
(VLK) pirmininkas. Neap-
siriksime pasakę, kad visi iš-
kilnių dalyviai, nors forma-
liai nesakė, tik pagerbė Vas-
sario 16 d. Akto signatarą,
neabejotinai turėjo galvoje
šiuos didžius S. Kairio nuopel-
nus.

O sukaktuvininko žodyje
nurodymas, kad mes neturime

nutraukti ryšių su Lietuvos darbu su jū troškimais, pa-
žmonėmis, kad turime sekti darė susirinkusiems gilų įspu
jų gyvenimą ir taikyti savo dį ir ir turi tarnauti mums vi-

siems, kaip aktuali politinė
direktyva ateities veikloje.
P. T.

SVARBUS PRANEŠIMAS SIUNTEJAMS

DOVANŲ PAKETŲ I U. S. S. R.

Mums malonu pranešti, kad nuo sausio 1, 1959, jūs turėsite galimybės siųsti dovanų
siuntinius į U.S.S.R.

SUMAŽINTA PATARNAVIMO KAINA

Nauji siuntiniams siųsti tarifai ir kainos nustatytos, kad palengvintų ir su-
prastintų siuntinių sutvarkymą, išsiuntimą ir pristatymą gavėjui, o taip pat page-
rinti bendrą patarnavimą.

Kad pasiektume reikiamos naudos pasinaudodami naujomis kainomis ir siunti-
mo tvarka, siųskite siuntinius per vieną iš žemiau išvardintų firmų, kurios yra

VIENINTELĖS FIRMOS OFICIALIAI PRIPAŽINTOS

siuntiniams siųsti.

Įkainavimai ir patarnavimas visur tie patys

Prašome kreiptis į bet kurią šių firmų smulkesnei informacijai, gausite skyrių
sąrašą ir kitų informacijų.

PACKAGE EXPRESS CO. & TRAVEL
AGENCY

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel. Ingersol 7-7272

UNION TOURS, INC.

1 East 36th St., New York 16, N. Y.
Murray Hill 6-1155

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State St., Chicago 4, Ill.
Tel. WAbash 2-9354

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO.,
INC.

135 West 14th St., New York 11, N. Y.
Tel. CHelsea 3-2583

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

1991 Broadway, New York 23, N. Y.
Tel. LYceum 5-0900

